

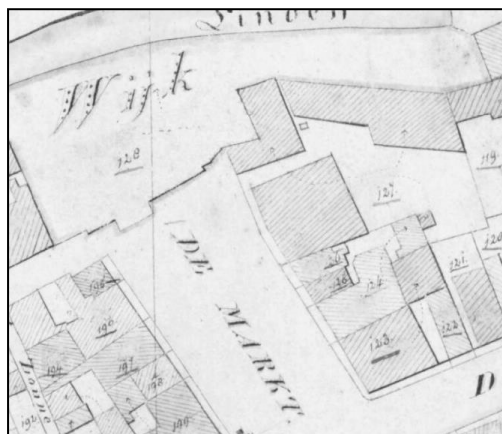
Markt 10



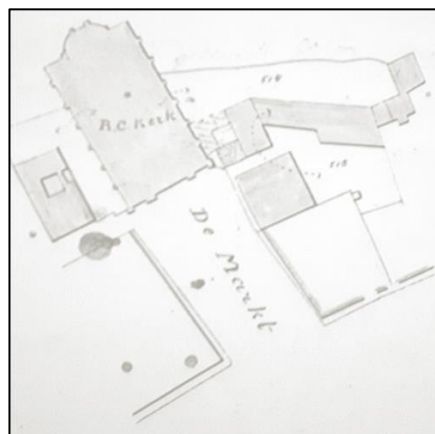
Markt 10 is een van de weinige woonhuizen op de Markt in Steenberg. De gevel van dit woonhuis dateert van het einde van 19^e eeuw. Deze plaats kent een rijke en interessante geschiedenis.

Het kadaster uit 1832 leert ons dat het perceel wat in dat jaar 890 m² groot was, veel groter was dan nu. Het omvatte het huidige Markt 8 én 10 alsmede enige opstallen. Laten we beginnen in 1713, het overlijdensjaar van Maeijken Cloet. Dit is niet de vroegste vermelding van het pand, maar hier wordt wel voor het eerst de huisnaam "De Drie Bijlen" genoemd.

Hieronder is de ontwikkeling van de plaatselijke situatie van 1832 tot en met 1906 zichtbaar gemaakt.



1832



1860



1899



1906

De Drie Bijlen

Het pand met deze huisnaam stond op de plaats van de huidige Markt 10 (vermelding; 1714/1729). Het "getal" heeft door de eeuwen heen een grote rol gespeeld bij diverse naamgevingen. Vooral de getallen drie en zeven waren zeer geliefd. Gekozen is hier voor het heraldieke drietal, wat vaak voorkomt, ook in Steenbergen.

Wagenmakers, kuipers, stoeldraaiers en ook timmerlieden gebruiken deze naam meestal. Dit pand is al eerder (voor 1700) door kuipmakers gehuurd.

Mogelijk geeft Leendert Janssen Cuijpers die naam aan zijn zaak. Hij komt in 1686 in het bezit van dit pand d.m.v. ruiling. Hij heeft er niet lang gewoond want in 1687 overlijdt hij al. Of het later nog een kuipmakerij is geweest is niet duidelijk. In 1687 verkopen de erfgenamen van Leendert Janssen Cuijpers het huis aan Johan Libert, die getrouwd is met Maeijken Cloet. Hij heeft ook al het naastliggende pand, nu Markt 8, de herberg Oranjeboom in bezit

In 1713 is er voor het eerst sprake van de Drie Bijlen, als de boedel van de in januari 1712 overleden Maeijken Cloet, inmiddels gehuwd met Andries van Eekeren, wordt getaxeerd. Zij is eigenaresse van zowel De Drie Bijlen als herberg Oranjeboom, waar tevens een grutterij in is gevestigd, waar zij tot haar dood woont.

De huizen worden bij de taxatie in 1713 als aparte panden vermeld en ook bij de taxatie in 1729.

De Drie Bijlen is tot ca.1860 het achterste woonhuis van de Markt. In het begin van de 17^e eeuw ligt tussen het pand, de hoofdwacht en de nieuwe waterpoort een straatje. Dit straatje is in 1621 gebruikt om een aarden wal op te werpen tegen de middeleeuwse stadsmuur. Na de uitbreiding van de nieuwe omwalling in 1629 komen deze muur met wal en ook de waterpoort te vervallen. Deze wal wordt kort na 1630 afgegraven en de daardoor ontstane doorgang komt in bezit van de eigenaar van het huis Oranjeboom dat naast De Drie Bijlen ligt. Dit huis wordt daardoor omsloten door de oprit en de omliggende tuin en erf van Oranjeboom.

In 1707 blijkt De Oranjeboom *f* 850,- waard te zijn en De Drie Bijlen *f*250,-. Bij de taxatie van 1713 worden de beide huizen samen getaxeerd op *f*3.200,-.

Omdat in de zijgevel van het huis, de Drie Bijlen nog de mooie sierankers op de eerste verdieping aanwezig zijn uit die tijd mag je ervan uitgaan dat het inderdaad dit pand is dat destijds vernieuwd en uitgebouwd is tot een tweelaags woonhuis. Dit verklaart de veel hogere taxatiewaarde in 1713.



Zoon Huijbregt van Velthoven wordt de nieuwe eigenaar van beide panden. Hij verkoopt het complex in 1729 weer voor f3.000,- aan Jan den Engelsens inclusief de inventaris van de grutterij. In 1754 komt het bedrijfspand "*door blinde verloting*" in bezit van Aart Matthijsen. De herberg wordt niet vermeld want in de akte is er alleen sprake van de grutmolen met het paard Trui en het bijbehorend gereedschap, zoals de gewichtmaten, schalen en ziften. Later blijkt er toch weer een herberg te zijn gevestigd in het pand. Het is dan een logement onder de naam "Stadswijn en Koffiehuis". De grutterij is dan ook nog aanwezig. De koffiehuisen zijn in de 18^e eeuw een nieuw fenomeen. In 1769 blijkt Matthijsen al te zijn overleden. Zijn vrouw Catharina den Engelsens is dan de boedelhoudster en zij verhuurt de herberg aan George Tindal, die dan als waard gaat fungeren. In 1792 komt commies Salomon van Campen in bezit van het pand. Omdat deze al in 1793 overlijdt, doen de erven de herberg en de grutterij van de hand. Het moet wel een riant complex zijn, want in de akte wordt melding gemaakt van de aanwezigheid van zowel extra beneden, als bovenkamers en buiten het erf is er ook nog een aparte groentetuin. Daniël van de Meeberg moet er in 1793 f4.350,- voor betalen. Na het uitbreken van de oorlog met de Fransen in 1795 gaan de zaken niet meer voorspoedig en in 1805 gaat hij failliet. Dan wordt de "*insolvente boedel*" voor maar slechts f2.350,- openbaar verkocht aan Johannes Baselier voor zijn minderjarige dochter Anna Catharina.

Christoffel Stoffelen, geboren in 1775 is landbouwer van beroep en na zijn huwelijk in 1806 met de tweeëntwintig jarige Anna Catharina Baselier wordt hij ook de logementhouder van het complex. Het stel krijgt acht kinderen. Na zijn overlijden in 1844 neemt zijn weduwe het roer over. Na haar overlijden 1859, verwerven de drie vrijgezelle kinderen: Antonia, Adriaan en Maria het pand en richten een maatschap op. Antonia gaat het beheer doen en wordt ook de logementhoudster. Adriaan is van beroep voerman.

De samengevoegde panden worden weer gesplitst

In 1871 verkopen zij het noordelijk deel van het pand, dat van oorsprong de Drie Bijlen was. De eerder gemaakte doorbraak vanuit de gang naar de "koffiehuiszaal" wordt dichtgemetseld. Het zuidelijk pand waar de broer en gezusters gaan wonen bezit dan geen eigen uitweg naar de Markt. In het koopcontract zijn dan ook aanvullende bepalingen opgenomen omtrent recht van overpad en gebruik van zowel de welput als de regenbak.

Het noordelijk deel van het pand is gekocht door Johannes Baselier Pz., geboren in 1816 en ongehuwd. Een paar jaar later komt zijn jongere neef Petrus Cornelis Clarijs, die op jonge leeftijd wees wordt bij hem inwonen. Petrus, die geboren is in 1849, trouwt in 1883 met de in 1853 geboren Isabella Helena Jacobs Migielsen en zij komt ook in het pand wonen. In 1885 overlijdt Baselier en worden Petrus en Isabella de eigenaren. Als Petrus in 1899 overlijdt blijft zij in het pand wonen.



Petrus Cornelis Clarijs



Isabella Helena Jacobs Migielsen

Inmiddels hebben zij de paarden- en koestal aan de Oostdam afgebroken en zijn er drie woningen met de huidige huisnummers 4, 6 en 8 gebouwd. Waarschijnlijk waren deze huizen pas klaar na het overlijden van Petrus want ze werden kadastraal niet vermeld op zijn naam maar wel op de naam van zijn vrouw.

De twee kinderen van Isabella Helena Clarijs-Jacobs Migielsen wonen niet op Markt 10. De geschiedenis herhaalt zich, want ook deze kinderen verliezen op jonge leeftijd hun ouders. De broer van Isabella Helena Clarijs-Jacobs Migielsen is hun voogd en zij gaan wonen op de huidige Kaaistraat 35. De erfgenamen verhuren het pand aan de veearts Adriaan van de Sande die er met zijn vrouw Hubertina Cornelia Wagemaker en hun kinderen in het pand komen wonen. In 1940 vertrekt de veearts met zijn gezin naar Bergen op Zoom. Kort daarop huurt de pas getrouwde veearts Geuchien Grootenhuis met zijn vrouw Siepke Catharina Vlaming pand. Een aantal jaren later neemt van der Hamme de veeartsenpraktijk over tot hij in 1955 verhuisd en zijn praktijk elders voortzet. In datzelfde jaar koopt buurman Johannes van Merriënboer samen met zijn vrouw Adriana Jochems het pand van de erfgenamen Clarijs en zij verhuizen met hun gezin van Markt 12 naar Markt 10. Van Merriënboer begint een naaimachinehandel in het pand. Hij verkoopt ook wasmachines en stofzuigers. Als hij in 1976 met pensioen gaat koopt zijn zoon Simon het huis samen met zijn vrouw Angeline van Sprundel. Sindsdien is het geen winkelpand meer. In 1987 kopen een zekere Luttikhuis en zijn vrouw Elberink het pand. Al na twee jaar verkopen ze het pand aan Willem Meeusen die er met zijn vrouw Ingrid Veraart gaat wonen. Tien jaar later in 1997 verkopen zij het pand aan Joris Bakker en Mw. Troost. In 2000 komen de huidige eigenaren in beeld Cornelis Klein en zijn vrouw Theodora Janse.

Bij de verwoesting van de Gummarus kerk op maandag 30 oktober 1944 zal ook het pand Markt 10 aanzienlijke beschadigd zijn. Bij ons bezoek blijkt het pand zorgvuldig gerestaureerd. Donkere natuurstenen vloer in de lange gang, houten vouwblinden voor de ramen, marmeren schoorstenen, rijk gedecoreerde stucwerkplafonds, een riante trap met gietijzeren spijlen en doorlopende leuning. De houten vloerdelen van 300 mm breed met aan beide zijden een groef en met een losse houten veer verbonden, zijn nog van het 18^e eeuwse pand. De dubbele deur tussen de slaapkamers is een verwijzing dat er zowel beneden als boven gewoond werd. De Philibertspanten op de zolder dateren uit ca. 1890 samen met de vernieuwde voorgevel. Onder de keuken is een kelder. De keukenvloer op deze kelder is gemaakt van stalen balkjes met daar tussen metselwerk. Ook een aanpassing van voor 1900. Het riante en degelijk gebouwde koetshuis is een bevestiging dat er vermogende mensen hebben gewoond.

Een overzicht van de eigenaren van de huidige Markt 10 in Steenberg

v1595 - 1595	Engels Stoffels
1595 - 1595	Broer Jacob Stoffels
1595 -v1601	Heynrick Jans
v1601 - 1601	Adriaen Jans Conkerke
1601 - 1611	Adriaen Jacobs Hoestken
1611 - 1624	Claes Willemsen Willem van der Molen
1624 - 1636	Adriaen Marke Cuijper
1636 - 1640	weduwe van Jacques van der Molen
1640 - 1661	Adriaen Govaertssen van Wijngaerden
1661 -v1664	Willem Melsen
v1664 - 1664	dochter Aeltien Willems
1664 -v1681	Benaert Staes
v1681 - 1681	regenten Armenweeshuis
1681 - 1686	Nicolaes Vinck, wijnsteker
1686 - 1687	Lindert Jansen Cuijper
1687 - 1692	Johan Libert
1692 -v1707	Maeijken Cloet, weduwe van Johan Libert
v1707 - 1707	Andries van Eekeren
1707 - 1714	Maeijken Cloet, weduwe van Andries van Eekeren
1714 - 1729	Huybregt van Velthoven
1729 - 1754	Jan den Engels

De panden Markt 8 + 10 worden vóór 1769 samengevoegd

1754 -v1769	Aert Matthijsen
v1769 - 1792	Catharina den Engelsen, weduwe van Aert Matthijsen
v1792 - 1792	Dochters Matthijsen
1792 - 1793	Salomon van Campen
1793 - 1805	Daniël van de Meebergh
1805 - 1806	Anna Catharina Baselier
1806 - 1844	Christoffel Stoffelen x Anna Catharina Baselier
1844 - 1859	Anna Catharina Baselier, weduwe van Christoffel Stoffelen
1859 - 1871	kinderen Antonia, Adriaan en Maria Stoffelen

In 1871 worden de beide panden weer gesplitst
Alle navolgende eigenaren zijn van Markt 10

1871- 1885	Johannes Baselier pz.
1885- 1899	Petrus C. Clarijs
1899- 1906	Isabella H. Jacobs Migielse, weduwe van Petrus C. Clarijs
1906- 1955	Adriana C.D.M. Clarijs en Cornelis W.M. Clarijs
1955- 1976	Johannes van Merriënboer en Adriana Jochems
1976- 1985	Simon van Merriënboer en Angeline van Sprundel
1985- 1987	Hr.Luttikhuis en Mw.Elberink
1987- 1997	Willem Meeuwsen en Ingrid Veraart
1997- 2000	Joost Bakker en Mw.Troost
2000- heden	Cornelis Klein en Theodora J. Klein

De informatie is verzameld door de Werkgroep stadskernonderzoek:

- Hans Slokkers
- Niek van Beers
- Piet Verkouter
- Fred van de Kieboom
- Hanneke Meulblok – van den Eeden

Met dank aan Cees Mol